

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 271:

Forslag til lov om ændring af lov om erstatning til besættelsestidens ofre. (Færøske fiskere).

Af socialministeren (Else Winther Andersen).

(Fremsat 22/4 92).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jacob Lindenskov (S):

Det har været et længe næret ønske fra færøsk side, at de færinger, der sejlede i krigsfarvand i tiden fra den 9. april 1940 til den 5. maj 1945, blev inddraget under bestemmelserne i loven om erstatning til besættelsestidens ofre.

Efterhånden er det også lykkedes at vinde forståelse for det rimelige i, at færøske fiskere og søfolk skal være omfattet af denne lovs bestemmelser i lighed med andre danske statsborgere. Ihærdig argumentation for denne holdning fra personer, der har specielt kendskab til sejlads i krigsfarezoner under Anden Verdenskrig, har udmøntet sig i fremsættelsen af det lovforslag, vi nu har til første behandling.

I perioden fra den 9. april 1940 til den 5. maj 1945, som er omfattet af loven, mistede Færøerne over 50 pct. af sin skibstonnage, den altovervejende del som følge af direkte krigshandlinger, der medførte smertelige tab af såvel menneskeliv som materiel. Tabet af menneskeliv i forhold til folketallet er blandt de højeste under Anden Verdenskrig. De meget belastende forhold, der herskede i det nordlige Atlanterhav i forårsmånederne og de tidlige sommermåneder 1941 med luftangreb, angreb fra undervandsbåde og minefare, medførte betydelige menneskelige og materielle tab. Alene i denne periode gik 47 menneskeliv og 12 skibe tabt.

Jeg er vidende om, at der har været langtrukne forhandlinger om udformningen af lovforslaget, men jeg kan ikke anbefale forslaget, som det foreligger nu. En stor del af de mulige ansøgere vil på forhånd være udelukket, antallet af erstatningsberettigede vil dermed falde drastisk, og næppe mere end 3-5 mio. kr. af de allerede bevilgede 22 mio. kr. vil komme de ef-

terladte til gode. Og forventningerne vil blive afløst af dyb skuffelse hos mange, fordi lovens udformning ikke vil være i overensstemmelse med sigtet med loven i øvrigt.

Hvis lovforslaget bliver vedtaget i den nuværende form, vil de fiskere og søfolk, der var fuldstændig forsvarsløse ved krigens begyndelse, med rette kunne føle sig diskriminerede, og jeg vil derfor på Socialdemokratiets vegne anbefale et ændringsforslag, der tilsigter en fuldstændig ligestilling. Vi foreslår, at det sidste punktum i § 1 c udgår og erstattes af følgende:

»Det er en betingelse, at sejladsen har fundet sted i krigsfarvand, og at sejladsen har fundet sted med henblik på tilførsel af fangst eller ladning, dvs. krigsforsyninger, til allieret havn.«

Ændringsforslaget tager sigte på at ændre kravet om, at fartøjet skal have været armeret i en havn under britisk kontrol, for at færøske fiskere og søfolk kan blive omfattet af loven. Der skal i denne sammenhæng gøres opmærksom på, at de fleste færøske fartøjer først blev armeret i løbet af foråret 1941, hvilket bl.a. skyldtes våbenmangel hos de allierede. Der foreligger rigelig dokumentation for, at færøske fartøjer udøvede nøjagtig den samme indsats uden armering i tiden fra den 9. april 1940 til foråret 1941, som efter at de blev armeret. Kravet om armering er derfor urimeligt, og i stedet bør det stilles som en betingelse, at der har været tale om sejlads i krigsfarvand efter allieret bestemmelse.

Som begrundelse for at foreslå, at kravet om landing af fangst eller ladning i allieret havn bliver strøget, skal jeg sige, at formuleringen er uheldig. En stor del af sejladsen tjente som bekendt det formål at transportere fisk fra Island til Storbritannien. Det skete ofte via Færøerne, og færøske søfolk afmønstrede hyppigt på Færøerne, inden sejladsen fortsatte til britisk havn.

Med disse bemærkninger vil jeg på Socialdemokratiets vegne anbefale forslaget til villig behandling i Socialudvalget, og da taletiden er meget begrænset, vil jeg gerne gentage, at ændringsforslaget tager sigte på, at der ikke øves uret mod nogen af de fiskere og søfolk, der deltog i denne farefulde sejlads.

Pia Christmas-Møller (KF):

Med dette forslag imødekommer regeringen